

VIATGE ÍNTIM A LA BARCELONA GITANA

El Museu Palau Solterra de Torroella de Montgrí prorroga l'exposició de Jacques Léonard, el gran retratista de la vida quotidiana dels gitanos catalans

TEXT: Belén Ginart

FOTO: Jacques Léonard

El era francès d'origen burgès, viatger, intel·lectual, reservat. Ella, barcelonina, extravertida, model de pintors, membre de la família gitana dels Amaya, amb domicili a les barraques de Montjuïc. El fotògraf Jacques Léonard i Rosario Amaya, cosina de la *bailaora* Carmen Amaya, van formar una parella tan atípica com duradora a la Barcelona dels anys 50. I la seva unió va propiciar, de retruc, que Léonard (mort a l'Escala el 1995) es convertís en el retratista més important de la vida quotidiana dels gitanos catalans. El Museu Palau Solterra de Torroella de Montgrí, que pertany a la Fundació Vila Casas, mostra el fruit del seu treball en una exposició que es podrà veure fins al 21 de maig; la gran afluència de visitants ha propiciat la pròrroga de la mostra, titulada *Barcelona gitana*.

El valor de l'obra fotogràfica de Léonard es va posar en relleu l'any 2009 quan els seus fills, Santi i Àlex, van dipositar els fons del seu pare a l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona (AFB). Jordi Calafell, fotògraf i tècnic de l'AFB, va detectar que entre els 18.000 negatius de la col·lecció n'hi havia 3.000 d'exceptionals, els del dia a dia dels gitanos amb els quals Léonard convivia. Eren singulars per la temàtica però, sobretot, per la mirada. Altres fotògrafs documentals de l'època, com Maspons, Colita, Miserachs o Català Roca, s'hi havien aproximat. Però cap d'ells havia pogut, volgut o sabut trencar la barrera geogràfica i cultural que els separava del món dels gitanos.

Léonard ho va fer sense esforç. El fotògraf, que treballava com a fotoperiodista per a diverses publicacions i també feia comunions, bodes i batejos, vivia a Gràcia amb la Rosario i els dos fills de la parella. Però els caps de setmana la família es traslladava a les barraques de Montjuïc, amb els parents de la dona. I Léonard, a qui anomenaven el *payo Chac*, ho fotografiava tot. Reunions al voltant de la taula, sessions improvisades de cant i ball, comunions, casaments, vetlles...

Tal com explica Jordi Calafell, comissari de l'exposició, el fotògraf tenia tot el seu material perfectament classificat. De fet, Léonard havia treballat molt temps en la preparació d'un llibre per a l'editorial francesa Plon i aquesta classificació en carpetes bé podria ser l'índex plantejat per l'autor. Però, malgrat que en va arribar a rebre un avançament, el llibre mai no va veure la llum. Com explica Jordi Calafell, aquest fet podria obeir justament a la mirada allunyada del folklore que ofereixen les fotografies de Léonard.

L'any 2011, l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona va organitzar la primera gran exposició de fotografies de temàtica gitana de Léonard. Al llarg d'aquests anys, la mostra ha viatjat també a Portugal i a Girona i el seu interès es revifa a cada lloc on es presenta. ●

REVETLLA DE SANT JOAN a la bodega Ca La Rosita. Avinguda del Paral·lel, cap al 1960

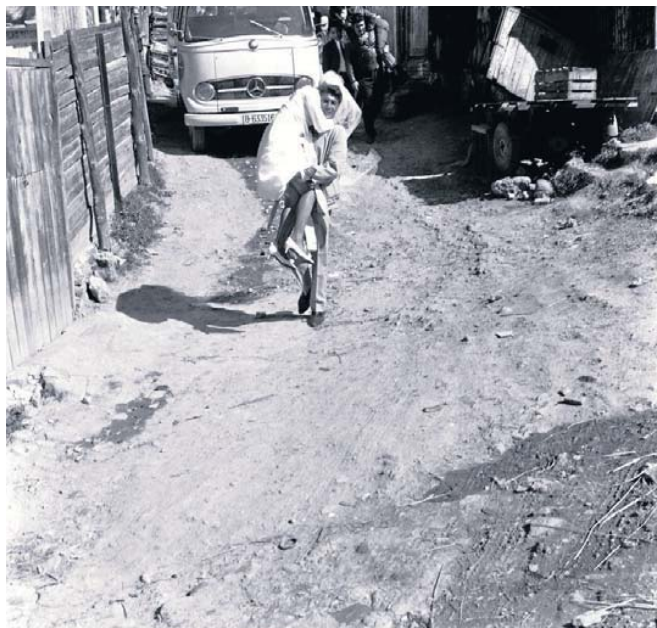
LA CHOCHI I LA MULATA. Montjuïc, 1974

22 Enero, 2017

PELEGRINATGE A LES SANTES MARIES DE LA MAR.
La Camarga, 1962- 1970

BODA DEL BATURRO I LA UTA. Montjuïc, 1968

PASSATGE DE LA VINYETA. Montjuïc, 1970